

Folklorşünas alim
Əli Şamilin "Qaşqaylar və
onların folkloru" kitabını
oxuculara təqdim edir

Əvvəlki ötən saylarımızda

Konserte əksəriyyəti ailəli gəlmişdi və çoxu da, xüsusən, xanımlar Qaşqay milli geyimində idilər. Musiqiçilər iki-üç saat öncə həmin salonda konsert versələr də, yorğunluqları hiss edilirdi.

İranda olduğum müddətdə iştirak etdiyim konsertlərdə, adətən, kişi musiqiçilər arasında qadınlar, qadın musiqiçilər arasında da kişilər olmur (qadın musiqiçilər çalib-oxuyan konsertlərə kişilər buraxılmır. Qonaq olduğumuz üçün hər-dən mənim belə konsertlərdə iştirakımı görmədən gəlirdilər).

Şirazdakı Qaşqay musiqiçiləri arasında iki gənc qız ifaçı da vardı. Özü də o qədər çox ötürünməmişdi. İranda qadınların saçının görünməsinə qadağan ələsələr də, Qaşqay xanımları küçədə olduğu kimi, orkestrdə çalanda da saçlarını yansı görünürdü.

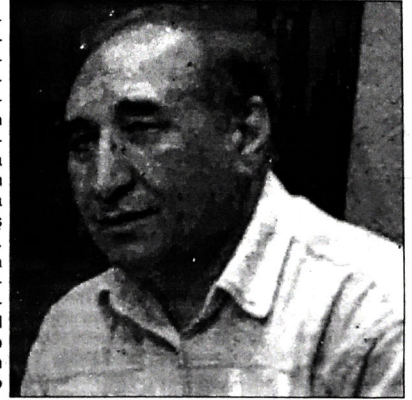
Konsert yüksək səviyyədə keçirdi. Əsasən Qaşqay xalq mahnılarına oxuyurdular. Bezi xalq mahnıların

əməyi olan Fərhad Görginpurun avqustun 31-də haqqa qovuşduğunu bildirdi. Adətən, ölüm xəberindən söhbət gələndə onu acı xəbər kimi dəyərləndirirlər.

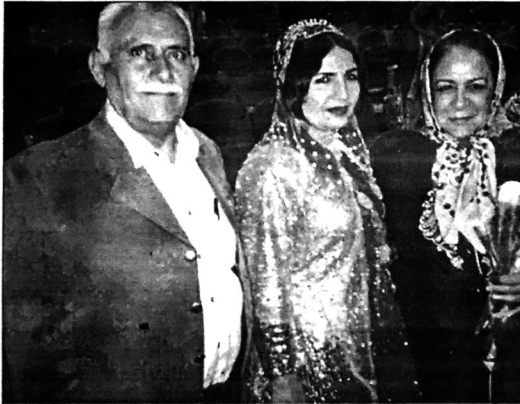
Fərhad Görginpurun yaxın vaxtlarda dünyasını dəyişəcəyini öz dilindən eşitmişdim. O, buna bir yerdən başqa bir yere gedən adam kimi hazırlaşdı. Hətta deyirdim ki, tələsirdi. Fərhad Görginpurun ölüm xəberini Bursaya gedən avtobusda eşitdim. 2018-ci il noyabrın 5-6-da Türk Ocaqları Dəməyi Bursa Şöbəsi ilə Uludağ Universiteti birlikdə Uluslararası Cengiz Dağı Bilgi Şöbəli keçiriləcəkdi. Mən Türk Ocaqları Dəməyinin "Hər Yıl Bir Böyük Türk bilgi Şönləri dizisinin beşinci şö-

salondakıların ayağa qalxıb onu sürəkli alqışlamasına səbəb oldu. Bu o demək idi ki, salondakıların hamısı onu tanıyırdı və sevirdi. Yeniyetmə gözəli görməyən musiqiçinin oturmalarına kömək etdi və akkordeonu onun qucağına qoydu. Apancı Kave İrevani səhnəyə çıxaraq Fərhad Görginpur haqqında danışmağa başladı. Onun hər cümləsi alqışlarla qarşılanırdı. Fərhad Görginpur akkordeonda Qaşqay mahnılarını çalmağa başladı. Mənim Türkiyənin Gira-sun şəhərindəki toplan-tıdan tanıdığım və səsinə heyran olduğum İbrahim xan Kohendilpur da səhnəyə çıxdı. Fərhad Görginpur akkordeonda çaldı, İbrahim xan Kohendilpur gur və ya-

mümkün olmadığına görə sabah mütləq Bakıya qayıtmalı olduğumuzu bildirdim. Vəd etdim ki, yaxın vaxtlarda bir də Şiraza gələcəm. Allah qoysa, onda görüşüb geniş söhbət edərik. B a k ı y a döndükdən sonra "525-ci qəzet" in 2018-ci il sentyabrın 7-də çap etdirdiyim "Qaşqay əlinə

Qaşqaylar və onların folkloru

Şəkildə soldan: İrac və Zəhra Qənixah, Əzizə Şamil

da Azərbaycanda eşitdiyim xalq mahnılarından o qədər də fərqlənirdi. Konsertin şirin yerində apancı, Nəsir Əkbərinin başına toplaşanda tanış olduğumuz gənc Kave İrevani elan etdi ki, Azərbaycandan gəlmiş qonağımız Əli Şamil də Qaşqay geyimində sizinlə bir sırada oturduğundan onu tanımadınız. Bu zaman salondakılar ayağa qalxaraq alqışlamağa başladılar. Qaşqayların Azərbaycan sevgisi məni kövrəldi. Konsertin sonunda İbrahim xan Kohendilpur və başqa sənətkarlar da salona gəlib bizimlə görüşdülər. İbrahim xan Kohendilpur dedi ki, Kave İrevani etməsəydi, sizi tanımayacağdım. Bir az gözümlə qıyıldığı və Qaşqay geyiminizi sizi bizlərdən heç seçmir.

Konsert başa çatdısa, salonda adamların suallarına, Azərbaycanla bağlı sorğularına cavab verməli oldum. Salonun iççiləri isə bizi tələsdirmirdilər.

Görginpur ailəsi

Şiraza ikinci dəfə səfərimdən dənəndən 22 gün sonra Əmin Cahangirinin zəng vuraraq Qaşqay musiqisinin təbliğində və gənc musiqiçilərin hazırlanmasında böyük

lənə" mürəzzəflərindən biri idim. Sovet dövründən başlayaraq xarici radio verilişlərindən tanıdığım Cengiz Dağı haqqında son illərdə bir neçə məqalə də mən yazmışdım. Onu Azərbaycanda ən geniş təbliğ edən "525-ci qəzet" idi. Cengiz Dağı 2011-ci ildə dünyasını dəyişəndə bu qəzet rəhmətlik Tofiq Abdinin də, mənim də məqaləmi nəşr etmişdi. Sonralar da bu mövzuya təkrar-təkrar yer ayırmışdı.

Avtobusda yolboyu Fərhad Görginpurla görüşümüzü və onun haqqında eşitdiklərimi yada saldı. Axşam Uludağ Universitetinin hotelində yerləşəndə də özümə borc bildim ki, Fərhad Görginpur haqqında "525-ci qəzet"ə bir məqalə yazım. Çünki "525-ci qəzet" son dövrlər Qaşqaylara diqqətə əlirtdiyi kimi, Qaşqaylar da bu qəzetin saytını diqqətlə izləyir, yazılanları oxuyur və münasibətlərini bildirirlər.

Fərhad Görginpurla cəmi bir dəfə, 2018-ci ilin aprelində görüşmüşdük. Şiraz Universitetinin salonunda Mesud Namidən başçılıq etdiyi Qaşqay musiqi ansamblının konserti vardı. Konsert hələ başlamamışdı. Səhnənin pərdəsi də qaldırılmamışdı. Bir yeniyetmənin əsa boylu, dolu bədənli qocanın əlindən tutub səhnəyə gətirməsi

niqli səslə "Koroğlu" dastanından "Beş duma" mahnısını oxudu. Qəhrəmanlıq ruhunda oxunan bu mahnıda həzin bir kədər vardı.

Ünlü musiqiçi Fərhad Görginpur

Dara düşən Koroğlu dərindən dur-nalara deyir, dara düşdüyünü dəlilrinə xəbər aparmalarını istəyir. Fərhad Görginpur səhnəyə çıxanda neçə alqışlanmışdısa, səhnədən enəndə də o cür alqışlandı. Səhnədən endirib salonda mənim yanımdakı yerdə oturmağa gətirdilər. Ay-

ağa qalxıb əl verib salamladım. Əlimi tutan kimi dedi: "Xoş gəldiniz! Nə yaxşı bizi unutmayıbsınız. Sizin gələcəyinizi söylədilər deyə mən də gəldim. Bu, mənim son çıxışımıdır. Yaxın vaxtda bu dünyadan köçəcəm, haqq dünyasına gedəcəm".

Mən korların duyma qabiliyyətinin güclü olduğunu bildirdim. Səsimi çıxarmamışdım. Sadəcə, əlimi uzadıb əlini tutmuşdum. Buna baxmayaraq, mənim qonaq olduğumu həmin dəqiqə bildi. Mən zarafatla "Siz ki müsəlmanınız, kimin nə vaxt köçəcəyini bir Allah bilər. Siz nədən Allahın işinə qarışırsınız?" - dedim.

Gülümseyərək: "Allahın verdiyi ömür başa çatır. Mən özüm bunu bilirəm. Daha heç kim, dünyanın ən məşhur doktorları da mənə saxlaya bilməz" - dedi. Səhnənin pərdəsini qaldırdılar. Mikrofonları, musiqiçilərin oturmaq yerləri nizama salındı. Musiqiçilər yerlərini tutana kimi Fərhad Görginpurla söhbət etdik. Sonra da hər-bən musiqiçilərin ifalarına münasibət bildirdi. Musiqiçilərin onun səsinə eşitmədiyini biləsə də, gah onları ifaçılığını alqışlayır, bəzən də narazılığını bildirirdi. Konsert bitəndən sonra da ayaqüstü beş-üç dəqiqə söhbət etdik. Bu söhbətlərdən doymadığını bildirdi. Evlərinə dəvət etdi ki, geniş söhbətəşək.

Mən təyyarə biletimizi dəyişmək

səfər. Üçüncü yazı" da Fərhad Görginpurdan bir neçə sətir də yazdım. Planlaşdırmışdım ki, görüşəndən sonra geniş yazı hazırlayaram. Mən vədimə əməl etdim. Söz verdiyim vaxtda, yeni avqust ayında Şiraza, Əmin Cahangirinin bacısı Şəhərin toyuna gəldim. Əminə Fərhad Görginpur verdiyim vədi xatırladıb onu görmək istədiyimi bildirdim.

Əmin zəng vurdu və kədərli halda bildirdi ki, Fərhad Görginpurun vəziyyəti yaxşı deyil, xəstəliyi şiddətlənib, ailə üzvləri deyir

gören uşaqlarının da oxumasına can atır. Onları İsfahandakı xüsusi məktəbə qoyur. Lakin məktəbdəki bəxımsızlıq valideynləri rahatsız edir. Uşaqlarını oradan götürür və Şiraz şəhərinə gətirirlər. Burada zəif görən uşaqlar üçün xüsusi məktəb olmur. Həbibxan Fərhadı Zəncivan qışlağında açılmış ibtidai məktəbə yazdırırdı. Fərhad 5 illik ibtidai təhsili 2 ilə başa vurur. Böyük qardaşı Furud, sonra Fərhad 1957-ci ildən başlayaraq Əmirəzizi Salmınpurdan akkordeon dərsi almağa başlayıblar. Az bir zamanda qardaşların istedadı ətrafların diqqətini cəlb edir. Onların bacarığında Şiraz radiosunun əməkdaşları da xəbər tutur. 1958-ci ildən Şiraz radiosunun uşaq verilişlərində çıxış etməyə başlayırlar. Oğlanların uğuru atları bərk sevinirdi. Ailesini də götürüb 1963-da Tehrana köçür.

Cəsarətli və sərt xarakterli ilə seçilən, Qaşqay musiqiçisinin təbliğ etməklə milli ruhu qorumağa çalışan Həbibxan Rza şah rejiminin basqısından çəkinməyərək oğlanların birinə Mustafa Kamal adı da qoyur. Övladlarını da milli ruhda böyütməyə çalışır. Ailədə nəsilən gələn gözəl bir musiqi yaddaşı olduğundan uşaqlar kiçik yaşlarından musiqi alətlərində çalmağa meyllənirlər. Öncə Furud akkordeon çalmağı öyrənir, sonra da Fərhad.

Fərhad Görginpur Tehrandə liseyde oxuyarkən Şənəverdən, Aləm Ohaniyandan, Ənuşiravan Ruaniden, kor Dudağədən sənət dərsləri alır. Qısa müddətdə o qədər məşhurlaşır ki, onu Tehran televiziyasında uşaq verilişlərində dəvət ediblər. İrənli məşhur müğənnisi Nadir Qulcinin televiziyaya verilişlərində akkordeonda, adətən, Fərhad Görginpur müşayiət edib. Bu onun daha da məşhurlaşmasına səbəb olub. Uşaqlarda musiqiyə maraq oyadan bu verilişlər böyük tamaşaçı marağına səbəb olub.

ardı var...

